Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (kolmas koda)

22. juuni 2017 *

Eelotsusetaotlus — Direktiiv 2001/23/EÜ — Artiklid 3–5 — Ettevõtte üleminek — Töötajate õiguste kaitse — Erandid — Maksejõuetusmenetlus — *„pre-pack"* — Ettevõtte tegevuse jätkumine

Kohtuasjas C-126/16,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Rechtbank Midden-Nederlandi (Kesk-Madalmaade esimese astme kohus) 24. veebruari 2016. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 26. veebruaril 2016, menetluses

Federatie Nederlandse Vakvereniging,

Karin van den Burg-Vergeer,

Lyoba Tanja Alida Kukupessy,

Danielle Paase-Teeuwen,

Astrid Johanna Geertruda Petronelle Schenk

versus

Smallsteps BV,

EUROOPA KOHUS (kolmas koda),

koosseisus: koja president L. Bay Larsen, kohtunikud M. Vilaras, J. Malenovský (ettekandja), M. Safjan ja D. Šváby,

kohtujurist: P. Mengozzi,

kohtusekretär: ametnik C. Strömholm,

arvestades kirjalikus menetluses ja 18. jaanuari 2017. aasta kohtuistungil esitatut,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

— Federatie Nederlandse Vakvereniging, K. van den Burg-Vergeer, L. T. A. Kukupessy, D. Paase-Teeuwen ja A. J. G. P. Schenk, esindaja: *advocaat* A. Simsek,

— Smallsteps BV, esindajad: *advocaat* B. F. H. Rumora-Scheltema, *advocaat* H. T. ten Have ja *advocaat* R. J. van Galen,

* Kohtumenetluse keel: hollandi

— Madalmaade valitsus, esindajad: J. Langer ja M. Bulterman,

— Euroopa Komisjon, esindajad: M. van Beek ja M. Kellerbauer,

olles 29. märtsi 2017. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

1 Eelotsusetaotlus käsitleb nõukogu 12. märtsi 2001. aasta direktiivi 2001/23/EÜ ettevõtjate, ettevõtete või nende osade üleminekul töötajate õigusi kaitsvate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta (EÜT 2001, L 82, lk 16; ELT eriväljaanne 05/04, lk 98) artiklite 3–5 tõlgendamist.

2 Taotlus on esitatud vaidluses, mille ühel poolel on Madalmaade ametiühinguorganisatsioon Federatie Nederlandse Vakvereniging (edaspidi „FNV“), Karin van den Burg-Vergeer, Lyoba Tanja Alida Kukupessy, Danielle Paase-Teeuwen ja Astrid Johanna Geertruda Petronelle Schenk ja teisel poolel Smallsteps BV ning mille ese on sellele äriühingule töösuhete ülemineku tuvastamine.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

3 Direktiiviga 2001/23 kodifitseeriti nõukogu 14. veebruari 1977. aasta direktiiv 77/187/EMÜ ettevõtjate, ettevõtete või nende osade üleminekul töötajate õigusi kaitsvate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta (EÜT 1977, L 61, lk 26), mida on muudetud nõukogu 29. juuni 1998. aasta direktiiviga 98/50/EÜ (EÜT 1998, L 201, lk 88).

4 Direktiivi 2001/23 põhjendus 3 on sõnastatud järgmiselt:

„Tööandja vahetumise korral on vaja tagada töötajate kaitse, eriti nende õiguste kaitse.“

5 Direktiivi 2001/23 artikli 1 lõike 1 punktis a on ette nähtud:

„Käesolevat direktiivi kohaldatakse ettevõtja, ettevõtte või selle osa ülemineku suhtes teisele tööandjale lepingu alusel toimuva ülemineku või ühinemise tulemusena.“

6 Direktiivi artikli 3 lõikes 1 on ette nähtud:

„Võõrandaja töölepingust või töösuhtest tulenevad õigused ja kohustused, mis kehtivad ülemineku kuupäeval, lähevad sellise ülemineku tagajärjel üle omandajale.“

7 Direktiivi artikli 4 lõikes 1 on ette nähtud:

„Ettevõtja, ettevõtte või nende osa üleminek ei saa iseenesest olla vallandamise põhjuseks võõrandaja või omandaja poolt. Käesolev säte ei takista sellist vallandamist, mis võib toimuda majanduslikel, tehnilistel või organisatsioonilistel põhjustel, mis toovad kaasa muudatusi tööjõus.“

8 Nimetatud direktiivi artiklis 5 on sätestatud:

„1. Kui liikmesriigid ei näe ette teisiti, ei kohaldata artikleid 3 ja 4 ettevõtte, äriühingu või ettevõtte või äriühingu osa ülemineku suhtes, kui võõrandaja vastu on algatatud pankrotimenetlus või analoogiline maksejõuetusmenetlus võõrandaja varade likvideerimiseks, mis toimub pädeva asutuse järelevalve all (kelleks võib olla pädeva asutuse määratud pankrotihaldur).

2. Kui artikleid 3 ja 4 kohaldatakse maksejõuetusmenetluse raames toimuva ülemineku suhtes (sõltumata sellest, kas menetlus on algatatud võõrandaja varade likvideerimiseks või mitte), tingimusel et menetlus toimub pädeva asutuse järelevalve all (kelleks võib olla siseriiklike õigusaktide kohaselt määratud pankrotihaldur), võib liikmesriik ette näha, et:

a) olenemata artikli 3 lõikest 1 ei lähe mis tahes töölepingust või töösuhtest tulenevad võõrandaja võlad, mis tuleb välja maksta enne üleminekut või enne maksejõuetusmenetluse algatamist, üle omandajale, tingimusel et selline menetlus toob liikmesriikide õigusaktide kohaselt kaasa kaitse, mis on vähemalt võrdne sellisteks olukordadeks ette nähtud kaitsega, mis on sätestatud nõukogu 20. oktoobri 1980. aasta direktiivis 80/987/EMÜ (töötajate kaitset nende tööandja maksejõuetuse puhul käsitlevate liikmesriikide seaduste ühtlustamise kohta) [EÜT 1980, L 283, lk 23; ELT eriväljaanne 05/01, lk 217],

ja/või et

b) omandaja, võõrandaja või võõrandaja funktsioone täitev isik või täitvad isikud ühelt poolt ja töötajate usaldusisikud teiselt poolt võivad kehtiva õiguse või tava kohaselt lubatud määral otsustada muuta töövõimaluste kaitseks töötajate töötingimusi, tagades ettevõtja, äriühingu või nende osa tegevuse jätkumise.

3. Liikmesriik võib kohaldada lõike 20 punkti b kõikide üleminekute suhtes, kus võõrandaja on siseriikliku õiguse kohaselt määratletud tõsises majanduslikus kriisiolukorras, kui olukorda on sedastanud pädev asutus ja selle üle on seatud kohtujärelevalve, tingimusel et 17. juulil 1998 sellised sätted siseriiklikes õigusaktides juba kehtisid.

[…]

4. Liikmesriigid võtavad asjakohased meetmed, et ära hoida maksejõuetusmenetluse väärkasutust, mille eesmärk on võtta töötajatelt ära käesoleva direktiiviga ettenähtud õigused.“

Madalmaade õigus

9 Madalmaade õiguses reguleerivad ettevõtte ülemineku korral töötajate õigusi Burgerlijk Wetboek’i (tsiviilseadustik, edaspidi „BW“) artiklid 7:662–7:666 ja artikli 7:670 lõige 8.

10 BW artikli 7:662 lõike 2 punktis a on sätestatud:

„Käesolevas jaotises kasutatakse järgmisi mõisteid:

a) üleminek: oma identiteedi säilitava majandusüksuse üleminek kokkuleppe alusel või ühinemise või jagunemise korral;

[…]“

11 Täpsemalt on BW artiklis 7:663 sätestatud:

„Ettevõtte ülemineku korral lähevad omandajale automaatselt üle õigused ja kohustused, mis tulenevad sel hetkel selle ettevõtte tööandja ja ettevõttes töötava töötaja vahelisest töölepingust. Ühe aasta jooksul pärast üleminekut vastutavad tööandja ja omandaja enne üleminekut tekkinud töölepingust tulenevate kohustuste täitmise eest solidaarselt.“

12 BW artiklis 7:666 on ette nähtud:

„Artikleid 7:662–7:665 ja artikli 7:670 lõiget 8 ei kohaldata ettevõtte ülemineku korral, kui:

a) on välja kuulutatud tööandja pankrot ja ettevõte kuulub pankrotivara hulka […]“

13 BW artiklis 7:670 on sätestatud:

„[…]

8. Tööandja ei saa tema ettevõttes töötava töötaja töölepingut üles öelda artikli 7:662 lõike 2 punktis a osutatud ettevõtte ülemineku korral;

[…]“

14 Alates 2012. aastast kasutavad paljud Madalmaade kohtud *pre-pack*-tehingut. Tegemist on varaga seotud tehinguga, mis valmistatakse ette enne pankroti väljakuulutamist kohtu määratud ajutise halduri kaasabil ning mille haldur viivitamatult pärast pankroti väljakuulutamist ellu viib. Selle *pre-pack*-tehingu raames määrab kõnealune kohus ka ajutise pankrotikohtuniku.

15 Madalmaades ei ole ettevalmistavat staadiumit ega *pre-pack*-tehingut sellisena seadusega siiani sätestatud, vaid tulenevad praktikast.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

16 Kuni pankroti väljakuulutamiseni oli Estro Groep BV Madalmaades suurim lastehoiuga tegelev äriühing. Talle kuulus ligikaudu 380 asutust kogu Madalmaade territooriumil ja selles oli ligikaudu 3600 töötajat.

17 Novembris 2013 selgus, et ilma täiendava rahastamiseta ei suuda Estro Groep 2014. aasta suvel oma kohustusi enam täita.

18 Sellise rahastamise otsimisel konsulteeris Estro Groep esmalt oma rahastajate ja peamiste aktsionäride ning muude rahastajate või võimalike muude investoritega täiendava rahastamise saamiseks. Konsulteerimine, millele Estro Groep andis nimetuse „Plaan A“, ei olnud siiski tulemuslik.

19 Samal ajal Plaani A raames toimuvate läbirääkimistega töötas Estro Groep välja teise plaani „*Butterfly* projekt“. Nimetatud plaan nägi pärast *pre-pack*-tehingut ette ettevõtja Estro Groepist olulise osa taasalustamise. Nimetatud taasalustamine pidi toimuma nii, et 380 keskusest taasavatakse 243 keskust, ligikaudu 3600 töötajast säilitatakse töökohad ligikaudu 2500 töötajale ja kõikides keskustes jätkatakse 2014. aasta juulis teenuste osutamist.

20 „*Butterfly* projekti“ elluviimise käigus võttis Estro Groep ühendust ainult ühe võimaliku ostjaga H.I.G. Capital, kes on tema peamise aktsionäri Bayside Capital'i sõsarettevõtja. Ühtegi muud võimalust ei kaalutud.

21 Estro Groep esitas 5. juunil 2014 Rechtbank Amsterdamile (Amsterdami esimese astme kohus, Madalmaad) avalduse ajutise halduri määramiseks. Haldur määrati 10. juunil 2014.

22 Smallsteps asutati 20. juunil 2014, et ta taasalustava ettevõttena võtaks H.I.G Capitali arvel „*Butterfly* projekti“ raames üle suure osa Estro Groepi lastehoiuasutustest.

23 3. juulil 2014 said kõik Estro Groepi töötajad e-kirja, milles oli märgitud, et 4. juulil 2014 esitatakse pankrotiavaldus ning milles oli täpsustatud, et on võimalik, et töötajad saavad enne avalduse esitamist koosolekukutse.

24 Estro Groep pöördus 4. juulil 2014 maksete peatamise taotlusega Rechtbank Amsterdami (Amsterdami esimese astme kohus). Taotlus vormistati 5. juulil 2014 ümber pankrotiavalduseks ning pankrot kuulutati välja samal päeval.

25 Veel samal päeval ehk 5. juulil 2014 allkirjastasid haldur ja Smallsteps *pre-pack*-tehingu, mille kohaselt Smallsteps ostis ligikaudu 250 asutust ja võttis kohustuse pakkuda pankroti väljakuulutamise päeval tööd ligikaudu 2600-le Estro Groepi töötajale.

26 Haldur ütles 7. juulil 2014 üles kõigi Estro Groepi töötajate töölepingud. Smallsteps pakkus uut töölepingut ligikaudu 2600-le Estro Groepi töötajale ja lõpuks öeldi üles üle 1000 töötaja töölepingud.

27 FNV ja neli kaashagejat, kes töötasid Smallstepsi poolt üle võetud keskustes, kuid kellele pärast Estro Groepi pankroti väljakuulutamist uut töölepingut ei pakutud, esitasid eelotsusetaotluse esitanud kohtule hagi, milles palusid esimese võimalusena tuvastada, et Estro Groepi ja Smallstepsi vahel sõlmitud *pre-pack*-tehingu suhtes on kohaldatav direktiiv 2001/23 ning et seetõttu tuleb neid nelja kaashagejat pidada nüüdsest Smallstepsis täieõiguslikult töötavateks ja nad säilitavad seejuures oma töötingimused. Teise võimalusena palusid nad tuvastada, et kohaldatavad on BW artikkel 7:662 ja järgmised artiklid, kuna ettevõtte üleminek toimus enne Estro Groepi pankroti väljakuulutamise kuupäeva. Smallsteps vaidleb hagejate nõuetele vastu.

28 Neil asjaoludel otsustas Rechtbank Midden-Nederland (Kesk-Madalmaade esimese astme kohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas Madalmaade maksejõuetusmenetlus on maksejõuetuks kuulutatud ettevõtja ülemineku korral, kusjuures pankroti väljakuulutamisele eelnes kohtu poolt kontrollitud ja sõnaselgelt ettevõtja (osade) edasise tegevuse jätkumisele suunatud *pre-pack*-menetlus, kooskõlas direktiivi 2001/23 mõtte ja eesmärgiga, ja kas BW artikli 7:666 lõike 1 punkt a on seda arvestades direktiiviga (veel) kooskõlas?

2. Kas direktiiv 2001/23 on kohaldatav juhul, kui kohtu poolt määratud niinimetatud ajutine haldur tutvub juba enne pankroti väljakuulutamist võlgniku olukorraga ja kontrollib võimalusi ettevõtte tegevuse taasalustamiseks kolmanda isiku poolt ning valmistub ühtlasi toiminguteks, mis peavad toimuma vahetult pärast pankroti väljakuulutamist, et tegevust saaks taasalustada vara üleandmise tehinguga, mille käigus antakse võlgniku ettevõte või selle osa pankroti väljakuulutamise päeval või vahetult pärast seda üle ja tegevus jätkub tervikuna või osaliselt (peaaegu) katkestuseta?

3. Kas seejuures on vahet, kas ettevõtte tegevuse jätkumine on *pre-pack*-tehingu esmane eesmärk või kas (ajutine) haldur soovib *pre-pack*-tehingu ja „tegutseva ettevõtte“ vormis oleva vara võõrandamisega vahetult pärast pankroti väljakuulutamist eelkõige suurendada tulu kõikide võlausaldajate jaoks või kas *pre-pack*-tehingu ajal oli enne pankroti väljakuulutamist olemas ühine tahe vara üleandmiseks (ettevõtte tegevuse jätkumine), mille täitmine kinnitatakse ametlikult või toimub pärast pankroti väljakuulutamist? Kuidas tuleb seda ka hinnata, kui eesmärk on nii ettevõtte tegevuse jätkumine kui ka üleminekust saadava tulu suurendamine?

4. Kas ettevõtja ülemineku kuupäeva, mis on oluline direktiivi 2001/23 ja direktiivil põhineva BW artikli 7:662 ja järgmiste artiklite kohaldatavuse seisukohast ettevõtja pankroti väljakuulutamisele eelneva *pre-pack*-menetluse raames, määrab enne pankroti väljakuulutamist olemas olnud tegelik ühine tahe ettevõtja üleminekuks, või tuleb selle kuupäeva määramisel lähtuda kuupäevast, mil toimub kõnealuse üksuse tegevuse eest vastutava tööandja positsiooni tegelik üleminek võõrandajalt omandajale?“

Menetluse suulise osa uuendamise taotlus

29 Pärast kohtujuristi ettepaneku esitamist palus Smallsteps Euroopa Kohtu kantseleile 25. aprillil 2017 esitatud dokumendis võimalust vastata vajaduse korral ettepanekule pärast menetluse suulise osa uuendamist. Smallsteps väidab selle taotluse põhjendamiseks sisuliselt, et kohtujurist ettepanekus esineb *pre-pack*-menetluse osas vääritimõistmisi.

30 Selles küsimuses tuleb aga meelde tuletada, et Euroopa Liidu Kohtu põhikiri ja kodukord ei näe Euroopa Kohtu põhikirja artiklis 23 nimetatud isikutele ette võimalust esitada seisukohti vastuseks kohtujuristi ettepanekule (vt eelkõige kohtuotsus, 4.9.2014, Vnuk, C-162/13, EU:C:2014:2146, punkt 30).

31 ELTL artikli 252 teise lõigu kohaselt on kohtujuristi ülesanne avalikul kohtuistungil täiesti erapooletult ja sõltumatult teha põhjendatud ettepanekuid kohtuasjades, mis Euroopa Liidu Kohtu põhikirja kohaselt nõuavad tema osalemist. Kohtujuristi ettepanek ega selleni jõudmiseks läbitud arutluskäik ei ole Euroopa Kohtule siduvad (kohtuotsus, 3.12.2015, Banif Plus Bank, C-312/14, EU:C:2015:794, punkt 33).

32 Järelikult ei ole see, et pool ei nõustu kohtujuristi ettepanekuga – olenemata sellest, mis küsimust selles analüüsiti –, iseenesest põhjus, mis õigustaks suulise menetluse uuendamist (vt selle kohta kohtuotsus, 17.9.2015, Mory jt *vs*. komisjon, C-33/14 P, EU:C:2015:609, punkt 26).

33 Samas võib Euroopa Kohus kodukorra artikli 83 kohaselt igal ajal, olles kohtujuristi ära kuulanud, uuendada määrusega menetluse suulise osa, eelkõige kui ta leiab, et tal ei ole piisavalt teavet või kui asja lahendamisel tuleks tugineda argumendile, mille üle pooled ei ole vaielnud (vt kohtuotsus, 9.6.2016, Pesce jt, C-78/16 ja C-79/16, EU:C:2016:428, punkt 27).

34 Ent käesoleval juhul leiab Euroopa Kohus, olles kohtujuristi ära kuulanud, et tal on otsuse tegemiseks olemas kogu vajalik teave.

35 Seda kaalutlust arvestades leiab Euroopa Kohus, et menetluse suulist osa ei ole vaja uuendada.

Eelotsuse küsimuste analüüs

Esimene kuni kolmas küsimus

36 Kõigepealt tuleb meelde tuletada, et Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt on ELTL artiklis 267 sätestatud liikmesriigi kohtute ja Euroopa Kohtu vahelises koostöömenetluses Euroopa Kohtu ülesanne anda liikmesriigi kohtule tarvilik vastus, mis võimaldab viimasel poolelioleva kohtuasja lahendada. Seda arvestades tuleb Euroopa Kohtul temale esitatud küsimused vajaduse korral ümber sõnastada (kohtuotsus, 1.2.2017, Município de Palmela, C-144/16, EU:C:2017:76, punkt 20 ja seal viidatud kohtupraktika).

37 Käesoleval juhul tuleb esimest kuni kolmandat küsimust, mida tuleb analüüsida koos, mõista selliselt, et nendega palutakse sisuliselt selgitada, kas direktiivi 2001/23 ja täpsemalt artikli 5 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et direktiivi artiklitega 3 ja 4 tagatud töötajate kaitse säilib sellises olukorras, nagu on vaatluse all põhikohtuasjas ja kus ettevõtte üleminek toimub pärast pankroti väljakuulutamist *pre-pack* -tehingu raames, mis on ette valmistatud enne pankrotti ja ellu viidud viivitamatult pärast pankroti väljakuulutamist ja mille raames kohtu määratud „ajutine haldur“ uurib muu hulgas kolmanda isiku poolt ettevõtte tegevuse jätkamise võimalusi ja valmistub tegevuse jätkamiseks tegema toiminguid kohe pärast pankroti väljakuulutamist, ning lisaks, kas selles suhtes on oluline, et *pre-pack*-tehingu eesmärk on ühtlasi asjaomase ettevõtte tegevuse jätkamine ja ettevõtte kõikide võlausaldajate jaoks üleminekust saadava tulu suurendamine.

38 Olgu kohe märgitud, et nagu nähtub direktiivi 2001/23 põhjendusest 3, on selle eesmärk tagada tööandja vahetumise korral töötajate kaitse, eriti nende õiguste kaitse.

39 Direktiivi artikli 3 lõike 1 esimeses lõigus on nimelt nähtud ette, et võõrandaja töölepingust või töösuhtest tulenevad õigused ja kohustused, mis kehtivad ülemineku kuupäeval, lähevad ülemineku tagajärjel üle omandajale. Direktiivi artikli 4 lõige 1 aga kaitseb töötajaid selle eest, et võõrandaja või omandaja nende töölepingu ainuüksi ülemineku tõttu üles ütleb.

40 Direktiivi 2001/23 artikli 5 lõige 1 näeb erandina ette, et artiklite 3 ja 4 kaitsekorda ei kohaldata ettevõtte ülemineku suhtes, mis toimub selles sättes täpsustatud tingimustel, kui liikmesriigid ei näe ette teisiti.

41 Ent kuna artikli 5 lõike 1 alusel muutub töötajate kaitsekord teatavate ettevõtte üleminekute korral põhimõtteliselt kohaldamatuks ja selles kaldutakse niisiis kõrvale direktiivi 2001/23 aluseks olevast põhieesmärgist, tuleb seda tingimata tõlgendada kitsalt (vt direktiiviga 98/50 muudetud direktiivi 77/187 artikli 3 lõikega 3 seoses kohtuotsus, 4.6.2002, Beckmann, C-164/00, EU:C:2002:330, punkt 29).

42 Kuigi direktiivi 2001/23 artikli 5 lõike 1 esimesest lauseosast nähtub, et liikmesriigid võivad selle sätte kohaldamist põhjendavatel asjaoludel rakendada direktiivi artiklites 3 ja 4 kehtestatud töötajate kaitsekorda, ei ole asjaomane liikmesriik põhikohtuasjas siiski seda võimalust kasutanud, nagu kinnitas Madalmaade valitsus kohtuistungil.

43 Sellest järeldub, et direktiivi 2001/23 artikli 5 lõige 1 on osas, milles see võimaldab teha erandi töötajate kaitse korrast, sellise kohtuasja suhtes nagu põhikohtuasi kohaldatav, kuid seda siiski tingimusel, et menetlus vastab selles sättes kehtestatud tingimustele.

44 Selle kohta on direktiivi 2001/23 artikli 5 lõikes 1 kumulatiivselt ette nähtud, et võõrandaja vastu peab olema algatatud pankrotimenetlus või analoogiline maksejõuetusmenetlus. Lisaks peab see menetlus olema algatatud võõrandaja varade likvideerimiseks, mis toimub pädeva asutuse järelevalve all.

45 Mis puudutab esiteks tingimust, mille kohaselt peab võõrandaja vastu olema algatatud pankrotimenetlus või analoogiline maksejõuetusmenetlus, siis ei saa käesoleva kohtuotsuse punktis 41 meenutatud kitsa tõlgendamise nõuet arvestades seda laiendada tehingule, millega pankrotti ette valmistatakse, kuid mis selleni ei vii, nagu kohtujurist seda oma ettepaneku punktis 76 käsitles.

46 Kuid nagu nähtub antud juhul käesoleva kohtuotsuse punktist 14, valmistatakse põhikohtuasjas vaatluse all olev *pre-pack*-tehing tõepoolest ette enne pankroti väljakuulutamist, kuid see viiakse ellu pärast pankrotti. Selline tehing, mille eelduseks on tegelikult pankrot, võib järelikult kuuluda direktiivi 2001/23 artikli 5 lõike 1 tähenduses mõiste „pankrotimenetlus“ alla.

47 Teiseks on direktiivi 2001/23 artikli 5 lõikes 1 nõutud, et pankroti- või maksejõuetusmenetlus on algatatud võõrandaja varade likvideerimiseks. Nagu nähtub Euroopa Kohtu praktikast, ei vasta sellele tingimusele menetlus, mille eesmärk on asjasse puutuva ettevõtte tegevuse jätkumine (vt selle kohta kohtuotsused, 25.7.1991, d'Urso jt, C-362/89, EU:C:1991:326, punktid 31 ja 32, ning 7.12.1995, Spano jt, C-472/93, EU:C:1995:421, punkt 25).

48 Mis puudutab nende kahe menetlusliigi erinevusi, siis nagu täpsustas kohtujurist oma ettepaneku punktides 57 ja 58, on menetluse eesmärk tegevuse jätkumine, kui sellega soovitakse säilitada ettevõtte või tema elujõuliste osade tegevus. Seevastu varade likvideerimise menetluse eesmärk on maksimeerida võlausaldajate nõuete kollektiivset rahuldamist. Kuigi konkreetses menetluses ei ole välistatud nende kahe eesmärgi kattumine, on ettevõtte tegevuse jätkumise eesmärgiga menetluse põhieesmärk igal juhul asjaomase ettevõtte säilitamine.

49 Käesolevas asjas nähtub eelotsusetaotlusest, et niisuguse *pre-pack*-tehingu eesmärk nagu põhikohtuasjas on valmistada ette ettevõtte võõrandamise kõikvõimalikud üksikasjad, et pärast pankroti väljakuulutamist oleks võimalik kiirelt taaskäivitada jätkusuutlikud ettevõtte üksused, vältimaks katkestust, mille põhjustaks selle ettevõtte tegevuse järsk lõpetamine pankroti väljakuulutamise hetkel, et säiliksid ettevõtte väärtus ja töökohad.

50 Neil asjaoludel ja tingimusel, et eelotsusetaotluse esitanud kohus seda kontrollib, tuleb asuda seisukohale, et kuna sellise tehingu eesmärk ei ole lõppkokkuvõttes ettevõtte likvideerimine, siis ei selgita ega põhjenda sellega taotletav majanduslik ja sotsiaalne eesmärk seda, et asjasse puutuva ettevõtte täieliku või osalise ülemineku korral jäävad selle töötajad ilma neile direktiiviga 2001/23 tagatud õigustest (vt analoogia alusel kohtuotsus, 7.12.1995, Spano jt, C-472/93, EU:C:1995:421, punktid 28 ja 30).

51 Arvestades käesoleva kohtuotsuse punktis 48 tehtud järeldust, ei saa ainuüksi see, et *pre-pack*-tehingu eesmärk on ka võlausaldajate nõuete rahuldamise maksimeerimine, muuta seda võõrandaja varade likvideerimiseks algatatud menetluseks direktiivi 2001/23 artikli 5 lõike 1 tähenduses.

52 Järelikult tuleb seda pidada tehinguks, mille põhieesmärk on maksejõuetu ettevõtte säilitamine, mistõttu ei ole käesoleva kohtuotsuse punktis 47 viidatud kohtupraktika kohaselt sellele kohaldatav direktiivi 2001/23 artikli 5 lõige 1.

53 Kolmandaks, mis puudutab tingimust, mille kohaselt peab direktiivi 2001/23 artikli 5 lõikes 1 osutatud menetlus toimuma asutuse järelevalve all, siis tuleb märkida, et *pre-pack*-tehingu sellisel staadiumil, nagu on vaatlusel põhikohtuasjas ja mis eelneb pankroti väljakuulutamisele, ei ole asjaomastes siseriiklikes õigusnormides mingit alust.

54 Selles mõttes ei hallata tehingut mitte kohtu kontrolli all, vaid nagu nähtub Euroopa Kohtule esitatud toimikust, haldab seda ettevõtte juhtkond, kes maksejõuetu ettevõtte müüki ette valmistavaid läbirääkimisi peab ja otsuseid teeb.

55 Nimelt vaatamata sellele, et ajutise halduri määrab maksejõuetu ettevõtte taotluse alusel kohus, ei ole halduril sarnaselt ajutise pankrotikohtunikuga formaalselt mingeid volitusi. Järelikult ei kontrolli nende tegevust mõni asutus.

56 Lisaks, kuivõrd väga lühikese aja jooksul pärast pankrotimenetluse algatamist palub haldur ettevõtte võõrandamise luba ja saab selle pankrotikohtunikult, tuleb viimast enne pankroti väljakuulutamist teavitada ja sisuliselt ei tohi ta olla väljendanud võõrandamisele vastuseisu.

57 Ent nagu kohtujurist oma ettepaneku punktis 82 sisuliselt märkis, võib selline toimimisviis muuta pädeva asutuse võimaliku kontrolli pankrotimenetluse üle suures ulatuses sisutühjaks ega vasta järelikult direktiivi 2001/23 artikli 5 lõikes 1 kehtestatud niisuguse asutuse kontrolli tingimusele.

58 Eeltoodust nähtub, et selline *pre-pack* tehing nagu põhikohtuasjas ei vasta kõigile direktiivi 2001/23 artikli 5 lõikes 1 ette nähtud tingimustele ja järelikult ei saa direktiivi artiklites 3 ja 4 ette nähtud kaitsekorrast erandit teha.

59 Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb esimesest kuni kolmandale küsimusele vastata, et direktiivi 2001/23 ja täpsemalt direktiivi artikli 5 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et direktiivi artiklitega 3 ja 4 tagatud töötajate kaitse säilib sellises olukorras, nagu on vaatluse all põhikohtuasjas ja kus ettevõtte üleminek toimub pärast pankroti väljakuulutamist *pre-pack*-tehingu raames, mis on ette valmistatud enne pankrotti ja ellu viidud viivitamatult pärast pankroti väljakuulutamist ja mille raames kohtu määratud „ajutine haldur“ uurib muu hulgas kolmanda isiku poolt ettevõtte tegevuse jätkamise võimalusi ja valmistub tegevuse jätkamiseks tegema toiminguid kohe pärast pankroti väljakuulutamist, ning lisaks et selles suhtes ei ole oluline, et *pre-pack*-tehingu eesmärk on ühtlasi asjaomase ettevõtte kõikide võlausaldajate jaoks üleminekust saadava tulu suurendamine.

Neljas küsimus

60 Arvestades esimesele kuni kolmandale küsimusele antud vastust, ei ole neljandale küsimusele vaja vastata.

Kohtukulud

61 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kolmas koda) otsustab:

Nõukogu 12. märtsi 2001. aasta direktiivi 2001/23/EÜ ettevõtjate, ettevõtete või nende osade üleminekul töötajate õigusi kaitsvate liikmesriikide õigusaktide ühtlustamise kohta ja täpsemalt artikli 5 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et direktiivi artiklitega 3 ja 4 tagatud töötajate kaitse säilib sellises olukorras, nagu on vaatluse all põhikohtuasjas ja kus ettevõtte üleminek toimub pärast pankroti väljakuulutamist *pre-pack*-tehingu raames, mis on ette valmistatud enne pankrotti ja ellu viidud viivitamatult pärast pankroti väljakuulutamist ja mille raames kohtu määratud „ajutine haldur“ uurib muu hulgas kolmanda isiku poolt ettevõtte tegevuse jätkamise võimalusi ja valmistub tegevuse jätkamiseks tegema toiminguid kohe pärast pankroti väljakuulutamist, ning lisaks et selles suhtes ei ole oluline, et *pre-pack*-tehingu eesmärk on ühtlasi asjaomase ettevõtte kõikide võlausaldajate jaoks üleminekust saadava tulu suurendamine.

Allkirjad